

Ville Pirinen,
vessassa.

Ville Pirisen sarjakuvissa arki on todellisuutta merkellisempää

Yhesti yhes haastattelussa

Yhesti yhes paikassa, esimerkiksi Tampereella, ja sanotaan nyt vaikka Klubin terassilla, oli yks Sarjainfon toimittaja. Ja samaan aikaan siellä oli man-gatapahntuma. Ja se toimittaja katseli niitä oli käveleviä pukutyyppejä. Mut sit sinne tuli tää yks Ville Pirinen, joka on tehnyt näitä Yhesti yhes paikas -sarjakuvia. Ne oli sopineet haastattelun ja ne otti kupit kahvia ja alko puhumaan.

Sarjainfo: Kerro Kiteestä.

Ville Pirinen: Kitee on siellä rajalla. Nyt olen jo niin vanha ja ollut poissa niin kauan, että siellä asuminen on muistoissa muuttunut lähinnä positiiviseksi kokemukseksi. Jota se oli pienenäkin, mutta kun meinin lukioon Savonlinnaan, se tuntui vaikealta. Sama juttu, kun kaikilla muillakin pikkukaupunkien kasvateilla. Tuntui silloin vatsanpohjassa se herkkien vuosien paine. Sekin on kolmenkympin jälkeen hellittänyt.

Mulle tulee edelleen Koti-Karjala -lehti. Se on ainoa lehti joka mulle tulee, vanhempien tilaamana. Jokaisessa lehdessä on juttu siitä, kun joku on saanut kalaa ja jostain Marttojen jutusta. Se, että jossain päin maailmaa tapahtuu tavallisia juttuja, jotka ylittää uutiskynnyksen, tuntuu tosi lohduttavalta tässä muussa mediatodellisuudessa, jossa on pedofiilisurmaajaa ja muita hirvyyksiä. Aikanaan Koti-Karjalassa uutisoitiin, kuinka

Tohmajärveltä löytyi makkarasta lego tai että emolehmän kauppa kävi vaikkakin nihkeästi. Tavallaan vastaava uutisointi jatkuu siinä lehdessä edelleen.

Se on varmaan yksi selitys omalle tekemiselle: ihan sama, mistä päin Suomea tulee, ei ole keskeltä maailmaa. Vasta edellinen sukupolvi muutti pääkaupunkiseudulle, eli kaikki on kotoisin jostain skutsista. Se vaikuttaa tekemiseen siten, että ainakin oma sukupolvi, 70-luvulla syntyneet, kasvoi sellaisessa Kekkosalonkiassa, joka jatkui siihen asti kun Internet toi maailman pikkupaikkakunnille.

Jälkikäteen katsottuna Kitee oli tosi absurdi kulttuuriympäristö, josta vaikka Pertti Jarlan sarjakuvat ammentavat tosi paljon. Oli käytössä vain divarit ja kirjastot. Sarjakuviakin oli aikaa piirrellä kotona, kun ei koko ajan tarvinnut mennä johonkin. Ei ollut keikkaa tai elämystä tarjolla.

Mun henkilökohtainen näkemys on, että sama kulttuurikokemus on ollut samaan aikaan Hesassa ja Tampereella ja muualla. TV:ssä oli kaksi kanavaa josta tuli ohjelmaa ja kaikki katsoivat Ritari Ässä. Kyllä ainakin sitä kantaa arpiin ylpeydellä.

S: Miten luulet, että pikkupaikkakunnalla varttuminen on vaikuttanut sinuun taiteilijana?

VP: Sillä tavalla, että oli pakko keksiä jotain tekemistä. Erilaiset taideasiat ovat löytäneet vähän tsäggällä siellä vaikutustyhjössä. Vaikka joi-

hinkin Robert Crumbin juttuihin syventyi, kun ei ollut muuta tarjolla. Kun sitten löysi jonkin jännän jutun, siihen paneutui syvällisesti. Varmaan se on toivottavasti vaikuttanut jonkinlaisena vastakulttuurin arvostamisena. Ettei aina tarvitse olla huomion keskipisteessä ja että kun tekeminen on kivaa, niin se riittää aika pitkälle. Ei tarvinnut täyttää mitään menestyksen mittareita.

Sitä voisi verrata sellaiseen, että jokin indie-bändi Ruotsista voi ajatella, että musiikilla voi vaikka menestyä. Ja silloin tulee bändille vastaan tilanne, että voisi tehdä taiteellisia myönnetyksiä. Jos taas tulee jostain Kouvolasta, menestymisen mahdollisuuksista ei ole edes puhetta. Voi tehdä mitä vaan ja saa palkintonsa siitä.

Monet onomat kulttuuriset sankarit olivat pientoimijoita jostain Tyrnäveltä. Joakim Pirisen – ei sukua! – Myrsky hiekkalaatikossa löytyi hyvin tärkeässä vaiheessa. Pirinen ja Crumb eivät ole lakanneet kiinnostamasta. Ja muitakin vaikuttajia on alyttömän paljon. Jukka Tilsa, Pauli Kallion sarjikkeet ja amerikkalainen vaihtoehtosarjakuva. Vaikka pa Daniel Clowes ja Chester Brown ovat säilyneet sellaisina, etteivät ne ole lakanneet

kiinnostamasta. Mutta ehkä se sarjisinnostus on jäljitettävissä Crumbiin ja Piriseen. Silloin herkässä iässä tajusi, että sarjakuva voi näyttää miltä vaan ja sillä voi kertoa mistä tahansa. Yläasteella tosissaan ja tohkeissaan yritti sitten selittää, että Didier Comès on yhtä hyvää kulttuuria kuin vaikka Hemingway.

S: Kenties tunnetuin sarjakuvasi on Pauli Kallion käsikirjoittaman Ornette Birks Makkosen selkkailut. Kuinka yhteistyönne alkoi?

VP: Ensimmäiset Ornette-illustraatiot ilmestyivät muistaakseni 1993, mutta en muista tarkkaa vuotta. Eikä muista Pauliakaan!

Christer Nuutinen kävi pitämässä Savonlinnan taidekioskissa sarjishuonon. Se oli hirmu hienoa kun oli ensimmäistä kertaa sarjistyypin puhumassa! Siltä sain joitain osoitteita ja laitoin Sarjariin ja Suureen Kurpitsaan sarjakuvia, ja niitä julkaistiin antologioissa. Pauli kysyi minulta kirjeitse, että hänellä oli Rumba-lehteä varten idis, lähtisinkö piirtäjäksi. Musta tuntuu että siinä vaiheessa ei oltu Paulin kanssa fyysisesti tavattu, paitsi ehkä ujoini porjeltelu Kemian sarjakuva-päivillä.

Paulilla oli vinkkejä Ornetten hahmoon: mielellään

enemmin laiha kuin lihava ja niin edelleen, mutta ei mitään kovin tarkkaa. Eikä kummallakaan tainnut olla suurempaa näkemystä, miltä hahmo lopulta näyttää.

Ja sitten olikin kaikennäköistä kokeilua. Mä oli lähettänyt Paulille erilaisia sekoi-lusarjiksia, joissa oli kaikkea absurdia. Niistä näki että Daniel Harmsia oli luettu. Paulin konsepti oli, että Ornette-ssa voisi olla samalla tavalla jotain muuta kuin arkista, mutta käsikirjoitettuna. Ei sitä tarvinnut mulle kaupata: se oli huippujännää, että josain vakituisesti julkaistaisiin sarjakuvaani. Ja nykyisin se on jännää!

S: DJ-Makkonen liikkuu musamaailmassa. Miten yhtenevät musiikkimaailma sinulla ja Pauli Kallion on?

VP: Suurelta osin aika yhteneväiset. Ja vuosien varrella ne on yhtenäistyneet enemmänkin. Mä tosin esimerkiksi kuuntelen heviäkin ja luulin että Pauli taas enemmän sellaista selvää rock-musaa. Nykyisinhän tosiaan Ornette-sarjiksessa vierailee musajulkiksia, ja mukana ei ole juuri sellaisia, jonka musasta en tykkäisi.

Aluksi sarjakuvan tekeminen oli sellaista että jokin jazz-herra mainittiin Paulin käsikirjoituksessa. Sitten piti katsoa kirjaston kirjasta kuva ja kuunnella levy. Paulilla oli silloin – ja on vielä nykyisin – joidenkin vuosien etumatka tuossa musiikin löytöretkessä.

Yhteistyö on automatisoi-

S: Olet paitsi muusikko itse, myös levynkansitaiteilija.

VP: Se on käytännössä lähtenyt siitä, kun YUP:n pojat olivat samassa lukiossa Savonlinnassa. Olen tehnyt muutamia YUP:n ja Mokoman kannet, joita joku on saattanut nähdäkin. Jollain tasolla levynkansien tekeminen on ollut hyvin samanlaista hommaa kuin piirtäminen ja soittaminen. Piirtäminen on yksinäistä, soittaminen on kollektiivista. Kansien ja kaikkajulistien tekemisessä yksinäinen ja kollektiivinen risteävät.

Olen tehnyt kuvia musiikin, tai ainakin keskustelun pohjalta. Kun olen tehnyt kansia kavereille, olen ymmärtänyt mistä siinä musiikissa on kysymys. Esimerkiksi Mokoman tapauksessa kansia on tehty aika pitki-enkin keskustelujen pohjalta. Annalan Markoa, joka tekee Mokoman tekstiä ja biisit, kiinnostaa kansissa olevat kuvat, joten niistä jankataan ja sitten tehdään kuvia ja Marko taas ehdottaa muutoksia. Ne ovat pitkiäkin prosesseja, joihin on bändi vaikuttanut paljon. Joiden muuten bändien kanssa sitten on vaan sovittu sähköpostissa, että piirrä jokin auto siihen kanteen.

Musiikin oheisvisuaalit ovat nykyään musiikissa mielenkiintoinen taiteenala. Esimerkiksi viime vuonna ostin ensimmäisen Iron Maiden -levyni, enkä ollut bändiin aiemmin perehtynyt. Mutta penskana ne kansien Eddiet oli to-

En ole varma, mutta luulen että mies oli päihtynyt.

tunut kun on opittu tuntemaan ihmisiäkin. Alussa saattoi olla, että annettiin toisillemme palautetta sarjakuvaista, mutta nykyisin ei enää tarvitse. Tekninen muutos pitkässä jatkumossa on ollut, että käsikirjoitukset tulevat ensin käsin kirjoitettuna paperille, nyt mailissa. Yhteistyö on muuttunut vain lunkkimaksi!

si kiinnostavia ja uskon, että ne on faneille tosi iso osa siitä kokemuksesta. Ja siinä on jotain sellaista jännää, miten se Misfitsin kallo liittyy siihen musaan. Siitä tulee osa siitä taidekokemuksesta.

S: Yhdesti yhes paikas ja Yhdesti yhes toises paikas ovat ensimmäisiä soolosarjakuvasi vähään aikaan. Niissä uudelleenkerrot sarjakuville itse kuulemasi tositarinoita.

VP: Ne lähtivät liikkeelle siitä, että pitkään oli Pauli Kallion kanssa puhuttu, että saisin tehtyä jonkin albumin. En muista tarkkaa hetkeä, mutta yhtenä päivänä valkeni, että olin yrittänyt tehdä kuulemastani kakka-tapauksesta (*Yhesti yhes paikas*-albumin ensimmäinen tarina -toim.huom.) juttua pitkään. Olin yrittänyt teh-

dä tarkkaan mietittyä käsikirjoitusta, mutta tajusin, että miksei voisi kertoa tätä juttua niin kuin se on kerrottu.

Se idea sitten yhdistyi nopeasti lyijykynällä piirtämiseen. Ensimmäistä kertaa pitkästä aikaa keksin uuden tavan, millä mun oli kiva ilmaista itseäni, ja lisäksi ehdin piirtää sen niin lyhyessä

ajassa, että sain sen ajoissa valmiiksi.

Tämä albumien pikkuformaatti lähti siitä oivalluksesta, ettei tarvitse olla liian pramea. Ja elämän varrelta onkin kertynyt juttuja kavereilta. Niitä olisi ainakin kuuteen seuraavaan albumiin. Tarkoituspäätös oli, että Helsingin sarjifestareille tulisi niistä kolmas.

Helpottavaa on myös se, ettei tarvitse keksiä itse mitään. Ne jutut vaan on jo olemassa. Koitan tässä jatkumossa painottaa tulevaisuudessa enemmän sitä, että mä olen tässä vaan välittäjänä.

S: Näissä on tällaista suullisen tarinankerronnan perinnettä.

VP: Se se idea oli: ettei mun tarvi käsikirjoittaa, vaan kertoa ne jutut. Jotenkin niistä tulee sarjismuodossa jopa kiinnostavampia kuin mun käsikirjoittamana, vaikka niissä onkin mietitty kuvakerronnallisia juttuja.

Kiteellä on ollut omassa perheessä ja muualla jutunkertomisen perinne, että jostain turhasta yksityiskohdasta ukko vääntää supliikil-la hauskan tai kiinnostavan. Kaikilla on semmosia juttuja: jos niitä pysähtyy miettimään, ne on aina yhtä aikaa hauskoja ja aika traagisia. Jutunkerrontaperinteeseen kuuluu, että ne jäävät vaivamaan sen ensinauratuksen jälkeen. Mun mielestä ne jutut kertovat jostain isommas-ta kuin siitä yhdestä vitsistä.

Ja sitten siihen liittyy se, että mä haluan uskoa että niilläkin jutuilla, mitä en ole ollut todistamassa, on jokin totuusydin. Totta kai, kun kyse on perinteisestä jutunkerronnasta, voi miettiä kuinka pitkään se säilyy sellaisena, että

jutulla on yhteys alkuperäiseen tapahtumaan.

Esimerkiksi se mainitsemani kakkajuttu: sen on kertonut tyyppi, josta ei voi uskoa, että se olisi sen vain keksinyt. Kun tarinaa jankkaa mieles-sään, siitä tulee tavallaan oikea muisto. Saa muokattua aivonsa niin, että ne jutut muuttuvat virallisemmaksi totuudeksi, tekevät sen todemmaksi.

Tähän tietty liittyy myös moraalisia kysymyksiä: onko oikein tehdä tällaisia sarjakuvia? Toivon että ongelma välttyy tällä Yhesti yhes paikas -nimellä: paikkaan tai henkilöön jätetään menemättä, varsinkin kun monet jutut ovat sellaisia, joiden todenperäisyyttä ei ole tarkkaa tietoa. Vaikka toki mulla on halu uskoa niiden todenperäisyyteen!

S: Sarjainfossa on festariteema. Kerro jokin festarijuttu.

VP: Festarijuttu... kerron rockfestivaali-aiheisen. Olen tätä käyttänytkin sarjakuvassa. Provinssirockissa joku-nen vuosi sitten oli mies joka makasi oman lommoisen autonsa katolla siinä alueen ulkopuolella. Munasillaan, ai-noana vaatuksenaan mäyräkoiran pahvit hattuna päässä. Samalla mies lauloi Vii-konloppuisää.

Silloin ensihetkellä piti peittää silmät, mutta sitten siitä syntyi hauska juttu, jota voi kertoa, sellainen Yhesti yhes paikas -juttu. Mutta sitäkin tapausta kun pysähtyi miettimään huomasi, että sekin sisältää tasoa. Että tapaus on hauska, mutta jotenkin sydäntä puristaa kun siihen keskittyy. En ole varma, mutta luulen että mies oli päihtynyt. ●

KOPIO NINI

paino- ja kopiotalo